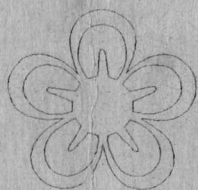

17(477)(082)

Л 64

*Літературознавство,
"Просвіта" і духовний ідеал українця*

*(Матеріали всеукраїнської
науково-практичної
конференції)*

Кривий Ріг
1994

ВІДОБРАЖЕННЯ ВІДМІННОСТЕЙ У ДУХОВНОСТІ
КОЗАЦЬКИХ ТА РЕКРУТСЬКИХ ПІСЕНЬ

Загально відомо, що народна пісня відіграє величезну роль у духовному житті народу.

Спостерігаючи за змінами в Ідейному змісті пісень, можна зробити висновки про зміну морально-етичних, естетичних Ідеалів народу, а Іноді й про зміну у психології та зміну світогляду взагалі. Таку зміну спостерігаємо, співставляючи Ідейний зміст козацьких та рекрутських пісень.

Основним, на нашу думку, є те, що під впливом Історичних та соціальних причин у психіці молодого хлопця /рекрута/ відбу - ваются нищівні зміни, змінюються погляди на свою роль у житті. Цю думку можна проілюструвати, взявши за основу його ставлення до військової служби. Якщо для козака військова служба була змістом життя, то для рекрута вона є страшною, огидною, смертельною.

Д.І.Яворницький писав: "Война для козака была столь же необходима, как птице крылья, как рыбе вода. Без войны козак - не козак, без войны рыцарь не рыцарь. Козак не столько не боялся, а любил войну. Он заботился не только о том, чтобы спасти себе жизнь, сколько о том, чтобы умереть в бою, как умирают истинные рыцари на войне, т.е. чтоб о нём сказали: "Умів шарпати, умів і вмерти, не скигдячи".

Якщо для козака смерть на війні - велика честь, то для рекрута - страшний, летий кінець. Спільним і для козацьких, і для рекрутських пісень є те, що парубок /козак або рекрут/, збираючись у похід розуміють, що можуть не повернутися.

У козацьких піснях мати, батько, кохана дівчина природно сумують, випроводжаючи козака на війну, розуміючи необхідність цього походу "Тікай, сину, в Волощину, - не можна тут бути!...

Козак і його родина /якщо вона є/ сприймають військовою службу як потрібну. А рекрут та його родина сприймають набір у військо як смертний вирок. Відповідним чином відрізняється ставлення до мирної праці, сім'ї, волі і навіть бога.

Свою роль у житті рекрут бачить у мирній праці, у вихованні дітей, у коханні. Для козака все відходило на останній план, головне - захистити рідну землю.